

Rozdíly mezi původní a novou koncepcí zákona o lobbování

Nová koncepce zákona o lobbování (původní koncepce viz sněmovní tisk 565 a změnový tisk 566) byla **připravena Ministerstvem spravedlnosti ve spolupráci a podle připomínek poslaneckých klubů i lobbistů** do podoby komplexních pozměňovacích návrhů Radka Vondráčka (tyto KPN jsou známy nejpozději od února 2020 a panuje shoda na tom, že jsou novým základem regulace). Návrhy především významně **snižují administrativní zátěž** (u politiků téměř na nulu) a **digitalizují úkony** a inspirují se **dobrou praxí z Irska či Kanady**. Zákon byl do Sněmovny předložen před téměř dvěma lety.

Oblast	Původní koncepce	Nová koncepce
Předmět regulovaného lobbování (§ 2)	1) Zákony a vyhlášky ústředních úřadů 2) Národní strategické dokumenty	1) Zákony a vyhlášky ústředních úřadů 2) Národní strategické dokumenty 3) Mezinárodní smlouvy schvalované Parlamentem
Kdo může být lobbista (§ 6)	Obtížně kontrolovatelný požadavek bezúhonnosti (trestné činy související s lobbováním), který ověřuje Úřad	Jednoduchý požadavek bezúhonnosti (taxativně vymezené korupční trestné činy), dokládá lobbista (online)
Kdo je lobbista (nové znění § 3 + § 6)	Nejasná definice vyžadující soudní výklad v případech lobbingu ve veřejném zájmu (právní nejistota, šedá zóna)	Jednoduchá bezrozporná definice bez výjimek (odstranění nejasné výjimky pro lobbingu ve “veřejném zájmu”)
Na koho se zákon vztahuje = kdo je “lobbovaný” (nové znění § 4)	zákonodárci asistenti zákonodárců členové vlády poradci členů vlády vedoucí ústředních úřadů náměstci a státní tajemníci vedoucí KPR, KPS, KS členové ČNB, ČTÚ, ERÚ, RRTV vedoucí kabinetu člena vlády	zákonodárci asistenti zákonodárců členové vlády poradci členů vlády vedoucí ústředních úřadů náměstci a státní tajemníci vedoucí KPR, KPS, KS členové ČNB, ČTÚ, ERÚ, RRTV vedoucí kabinetu člena vlády + vládní zmocněnci + ředitelé odborů + poradci prezidenta republiky + poradci náměstků a vedoucích ústředních úřadů + vedoucí kabinetu náměstků aj.
Povinnosti lobbistů (nové znění § 12)	Administrativně velmi náročné reportování o každém lobbistickém kontaktu (schůzky, ale i emaily, datum, požadavky...)	Odstranění byrokracie a zpřehlednění 1) Úvodní deklarace zájmů (za co, v jaké věci a v čím zájmu budu lobbovat) 2) Pravidelné nenáročné zprávy o uskutečněném lobbingu (seznam kontaktovaných v určité věci + požadavky lobbisty)
Povinnosti lobbovaných (zákonodárců apod.) (zrušený § 14 a tisk 566)	1) Administrativně velmi náročné reportování o každém lobbistickém kontaktu (schůzky, ale i emaily) 2) Podrobná lobbistická stopa (souhrn reportů)	Žádné (lobbisté nemají žádné povinnosti podle zákona o lobbování, tisk 565) Podle zákona o sbírce zákonů (v tisku 566) byla zjednodušena lobbistická stopa (lobbování uvedou, kdo se přímo podílel na tvorbě jejich návrhu zákona)
Registr a úkony (§ 5 a 6)	Nedostatečná elektronizace	Plná elektronizace , vše půjde online
Lobbující prostředník (§ 8)	Odsouzení lobbisté mohli obcházet zákon registrací jako “prostředníci”	Sjednocení podmínek pro lobbisty i jejich prostředníky, ale zachováno maximální zjednodušení povinností prostředníků
Role Úřadu (§ 15)	Kontrola	Kontrola + metodika a poradenství + výroční zprávy

FAQ k zákonu o lobbování ve znění nové koncepce

Na koho se zákon vztahuje?

Kdo jsou lobbisté? Zákon se vztahuje na **lobbisty**. Lobbyista je každý (právnícká či fyzická osoba), kdo se soustavně snaží ovlivnit tvorbu či schvalování národních právních předpisů, strategických dokumentů a mezinárodních smluv s platností zákona a kdo za tím účelem komunikuje s lobbovanými.

Kdo jsou lobbovaní? **Lobbovaní** jsou ti, kteří mají moc ovlivnit tvorbu či schvalování národních právních předpisů, strategických dokumentů a mezinárodních smluv s platností zákona a jsou taxativně vymezeni zákonem. Obecně se jedná o zákonodárce a členy vlády, asistenty, poradce (včetně poradců prezidenta), střední a vysoký management státní správy, vládní zmocněnce a vedení ústředních správních úřadů.

Na koho a na co se zákon nevztahuje?

Zákon se **nevztahuje na představitele (a problematiku) samospráv**. S ohledem na charakter místní demokracie v České republice totiž není možné efektivně stanovit pravidla zároveň pro lobbying na centrální i místní úrovni. Problematiku lobbyingu na úrovni obcí nelze řešit stejným zákonem jako problematiku lobbyingu na národní úrovni.

Lobbisty se nestanou starostové při hájení zájmů své obce ani kdokoli další, kdo plní úkoly vyplývající z pracovněprávního aj. vztahu k České republice nebo s tímto vztahem související, **ani členové politických stran** při komunikaci se spolustraníky, **ani sekretářky**, které domlouvají schůzky.

Lobbying není, když kdokoli vystupuje na jednání komor a orgánů Parlamentu, poradních orgánů vlády nebo v médiích. Aktivita související s účastí na připomínkovém řízení také nejsou lobbying.

Jaké mám jako lobbovaný (tzn. poslanec, senátor apod.) povinnosti?

Podle zákona o lobbování (tisk 565) **nemají lobbování žádné povinnosti**.

V nové koncepci došlo k odstranění povinnosti podávat pravidelné a velmi podrobné zprávy o každém lobbistickém kontaktu. Zůstala (ale významně zjednodušená) povinnost poskytnout údaje pro vedení **lobbistické stopy** podle zákona o sbírce zákonů (v tisku 566). Nemusíte tedy evidovat žádné schůzky, jen v případě předkládání návrhů zákonů nebo pozměňovacích návrhů bude vaší povinností uvést, kdo se na tvorbě návrhu podílel.

Jsem poslanec a měl jsem schůzku s lobbistou, co musím udělat?

Nic. Lobbyista je povinen do své čtvrtletní zprávy uvést, že se s vámi sešel, a také uvést, co po vás chtěl. Vy můžete schůzku pustit z hlavy.

Pokud jste se ovšem dohodli, že pro vás lobbista napíše pozměňovací návrh, nebo že podle jeho požadavku ve svém návrhu, který se chystáte podat, něco změníte, pak jste povinni současně s podáním návrhu uvést, kdo vám návrh napsal, nebo na základě koho požadavku jste v něm učinili změnu.

Můžu se jako lobbovaný bránit proti tomu, co o mně lobbista napíše?

Nikdo povinně nepovede zápisy ze schůzek. Lobbisté pouze uvedou, v jaké věci vás kontaktovali a co požadovali. Ale i proti tomu můžete u Úřadu podat námitku.

Jaké má lobbista povinnosti? (Jak budou lobbisté o lobbingu reportovat?)

Ohlášení: Lobbista se před tím, než začne lobbovat, musí přihlásit Úřadu pro dohled nad politickými stranami a doložit svou bezúhonnost v oblasti korupčních trestných činů. (Půjde to i online.)

Deklarace zájmů: Následně se lobbista přihlásí do online registru a do něj napíše jaký zákon (předpis, dokument...) bude chtít lobbingem ovlivnit a v čím zájmu ho bude chtít ovlivnit (ve vlastním, nebo v zájmu toho, kdo si jej najal).

Zprávy: Následně musí lobbista nejpozději jednou za tři měsíce (půjde to i průběžně) do registru odevzdat skrze elektronický formulář zprávu, u koho v daném období lobboval, jakým způsobem (telefonicky, písemně, osobně) a co přesně požadoval.

Kdo je lobbující prostředník?

Lobbující prostředník je fyzická osoba, která lobbuje v zájmu registrovaného lobbisty (fyzické, nebo právnické osoby). Dochází tak k významnému **zpřehlednění**, neboť registrovat se jako lobbisté budou především zájmové skupiny (resp. zastřešující osoby a organizace, včetně spolků nebo vlivových osob), které také budou muset plnit zákonné povinnosti centrálně za jednotlivce, kteří lobbingovou činnost vykonávají v jejich zájmu (na jejich zadání).

V praxi se tak lidé lobbující v zájmu neziskových organizací, spolků, ale i profesionálně jako zaměstnanci nebo najatí lobbisté nebudou registrovat jednotlivě a zaplevelovat tak registr a zatěžovat Úřad, ale lobbistickou činnost za ně bude vykazovat centrálně jejich spolek, nebo firma. Dochází tak k minimalizaci administrativní zátěže a zpřehlednění registru pro běžné uživatele a usnadnění činnosti Úřadu.

Kdo bude na dodržování zákona dohlížet?

Na to, jestli lobbisté dodržují zákon, bude dohlížet **Úřad pro dohled nad financováním politických stran a politických hnutí**.

Povinnosti lobbovaných (= poslanců a senátorů) podávat informace pro lobbistickou stopu jsou stanoveny v jednacích řádech komor a vycházejí z novely zákona o sbírce zákonů. **Pravomoc ÚDHPSH se na povinnosti lobbovaných nevztahuje.**